

Kdaj je prestopni dan?

Kako je prišel 29. februar v naš koledar? — Ustanova rimskega kralja Nume Pompilija

24. februar prestopnega leta, kakršno je letošnje, poteče po nekem čudnem naključju brez posebne pozornosti s strani ljudi, čeprav bi je več zaslužil nego 29. februar. Ta se pojavi sicer v koledarju vsako četrto leto in je zavoljo tega slaven. V resnici pa je tako, kakor v oštevilčenem hišnem bloku, v katerega so vgradili še eno hišo, ki prejme potem številko a. Vrinjeni dan prestopnega leta ni 29. februar, ki bi se potem označeval z 28 a, temveč je ta vrinjeni dan 24. februar, ki bi se moral glasiti prav za prav 23. februar. Ker pa te navade niso prevzeli v koledar, temveč računajo v njem brez presledkov, je treba svetnike navadnega leta od 24. do 28. febr. v prestopnem letu premakniti en dan naprej. Sv. Matija ima v prestopnem letu svoj dan n. pr. 25. febr. namesto 24. febr. Kajti 24. febr prestopnega leta (to je bilo letos včeraj, v ponedeljek) je prestopni dan, kakor nas pouči pogled v koledar. Samo stvari, ki se dogajajo na takšen dan, imajo svojo »sobletnico« po štirih letih, do čim se rojstni dnevi 29. febr. po pravilih praznujejo 28. febr. v navadnem letu.

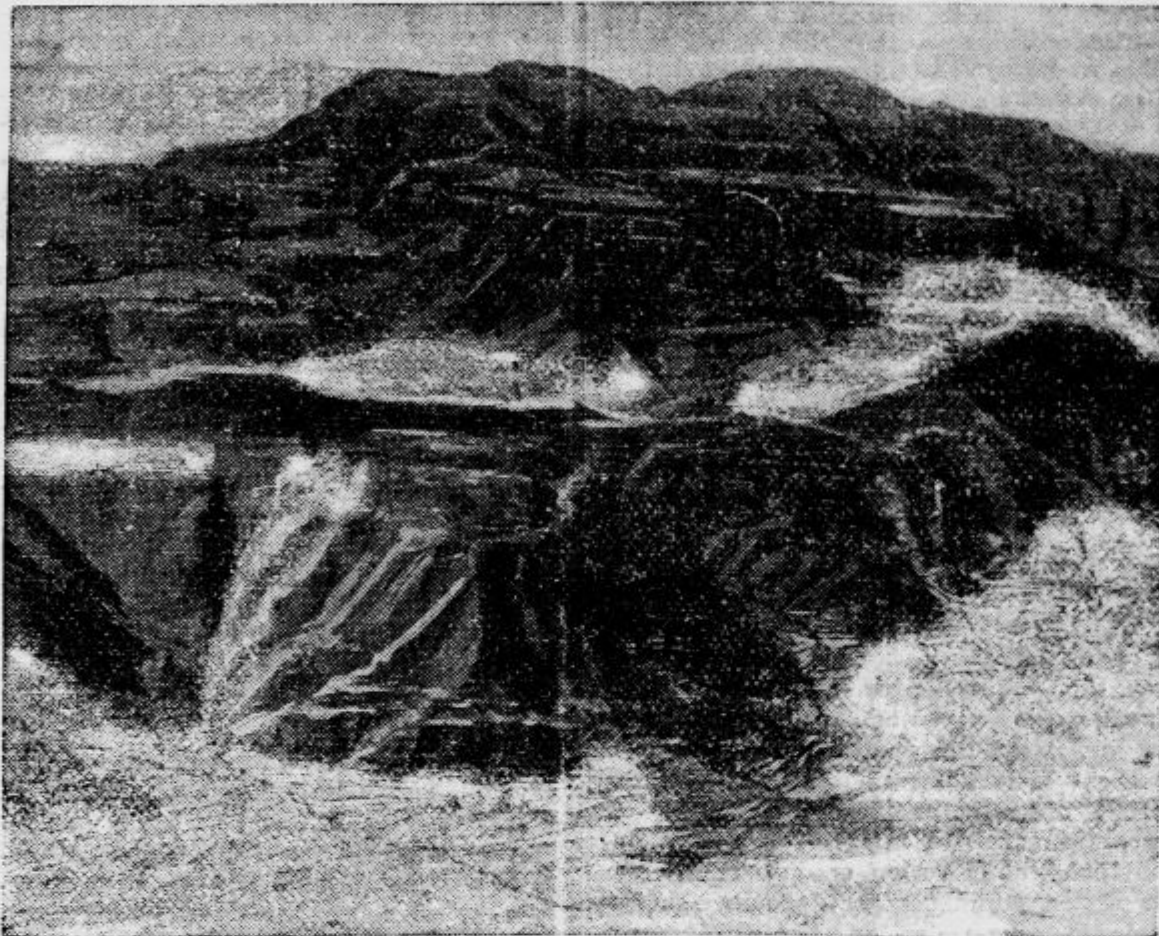
Koledarski običaj tega prestopnega dne je star že dve tisočletji. Stari rimski koledar je navajal za leto 304 dni samo deset mesecev. Naš december je bil tedaj, kakor pove že ime samo, deseti, t. j. zadnji mesec v letu, november deveti, oktober osmi, september sedmi. Leto se je začelo

njalo tedaj 1. marca. Da nosijo zadnji štirje meseci leta danes napačno ime, je povzročil že stoletja pred Kristusovim rojstvom drugi rimski kralj Numa Pompilij, ki je uvrstil dva nova meseca med december in marec. Leto je določil tedaj na 355 dni.

S tem je postalo potrebno, da se vsaki dve leti vrine kratek prestopni mesec, da se je koledarsko leto prilagodilo sončnemu letu. To se je zgodilo po zadnjem prazniku v letu, ki so ga na čast bogu Terminusu slavili 23. februarja. Prestopni mesec so

torej vrinili med 23. in 24. februar. Duhovni, ki bi se morali brigati za koledarske stvari, pa so svojo dolžnost pogosto zanemarili, tako da se je koledarsko leto za časa Julija Cezarja že zelo razlikovalo od sončnega leta. Julij Cezar se je zategadelj odločil, da postavi koledar na drugo podlago. Določil je pred vsem začetek leta s 1. januarjem, letu je dal 365 dni in je določil, naj se prestopni dan, ki je bil še vedno potreben, vrine vsako četrto leto po 23. februarju. To se je zgodilo prvič l. 45. pred našim štetjem.

Gorovje Amba Aradam

Gorski masiv Amba Aradam v Abesiniji, ki leži v območju italijanske severne armade, je visok 2986 m. Italijani so ga zasedli po umiku vojske rasa Mulugete prošli teden. Zavzeli so ga z dveh strani potem, ko se je sovražnik umaknil brez borbe

Davek na smučanje v Bolgariji

Bolgarski finančni minister je v zadnjem času obdavi celotno vrsto predmetov, med drugim tudi smuči, za katere je treba plačevati letno po 200 levov.

Ta odredba je med bolgarskimi smučarji izzvala razumljivo ogorčenje. Branili so se plačevati. Sofijski davčni urad pa je v razne smuči terene okrog prestolnice poslal uradnike, ki naj bi smučarjem, v kolikor bi se ne mogli izkazati s potrdilom, da so davek plačali, smuči plenili. Smučarji pa so o tem pravčasno zvedeli in so prihajali v polni opremi—toda brez smuči. Pred uradniki so priredili hrupne demonstracije. Za sedaj ni imel fiskus od te čudne odredbe nobene koristi. Smučarji so ostali zmagovalci in ne plačujejo—seveda pa se tudi ne smučajo

Tri metre visok časniki

Velik newyorški dnevnik, ki izhaja skoraj že petdeset let, je sporočil, da bo na jubilejni dan izšel v posebni izdaji, ki bo obsegala 50 strani in bo visoka 3 m, štiristrani in bo eniat dgove mlhwy fkap \$ roka 1.25 m. Berivo, ki ga bo obsegalo teh petdeset orjaških strani, bo menda zadostovalo bralcem za pol leta. Koliko jih bo, ki bodo list prečitali od začetka do konca?

Veseli se ni izumrlo

V Nici imajo v predpušnem času vsak dan veselo obhodo, s katerimi praznujejo god princa Karnevala

Z avtom na Eiffelov stolp

Originalen predlog pariškega arhitekta

Pariška svetovna razstava, ki se bo odprla prihodnje leto, je med arhitekti povzročila pravo revolucijo. Ozemlje, na katerem se bo razstava vršila, hočejo preurediti po najmodernejših načelih. Stolpove Trocadera, ki je bil središče zadnje svetovne razstave v Parizu, so, kakor znano, že podrli. Sedaj ozemlje tam okoli ravna.

Od vspevovod prihajajo odboru za organizacijo razstave najbolj nenavadni načrti. Tako je pariški arhitekt Basdevant poslal načrt, po katerem naj bi na obeh straneh Eiffelovega stolpa zgradili rampi, ki bi se vili v spirali z 10-odstotnim naklonom do drugega nadstropja. Po eni teh ramp bi lahko avtomobili vozili na stolp, po drugi bi

Dve o Angležih

On je ljubil njo, ona je ljubila njega. Vprašal jo je, ali ga ljubi. Odgovorila je: »Da.« Tedaj se je oženil z njo in sta odšla na poročno potovanje. Med potjo se je zgodila železniška nesreča, mlada žena je postala njena žrtev. Pred smrtjo je odprla oči in dejala: »Moj Bog, John, kakšna nesreča!« Nekoliko dni pozneje je zapisal v svoj dnevnik: »Utopa Mary! Pokoj njeni duši!« Toda s to klepetavo žensko ne bi bil postal nikoli srečen

★ Lord F. je obojeval. Njegova žena mu je sedela nasproti. Komaj je položila kozarec z vinom k ustnicam, je zakričala in se zgrudila. Zdravnik, ki so ga pozvali, je ugotovil kap. Zvečer je dejal lord F. svojemu sinu: »Izdaj ti moram družinsko skrivnost. Tvoja mati je bila Američanka. Mislim, da si med tem že sam uganil nje izvor. Prava Angležinja bi se nikoli ne upala, storiti kaj takšnega pri mizi.«

se vračali z njega. Basdevant pravi, da bi se s pobiranjem posebne pristojbine za uporabljanje te poti prav gotovo povrnil stroški za njeno zgraditev. Toda njegov načrt bo šel po vsej priliki prav tako v arhiv, kakor se bolj prosluli načrt, po katerem naj bi za novo pariško razstavo zgradili 200 ali vsaj 700 m visok babilonski stolp.

Iz vročerkvne španije

Madridska policija na konjih zapira ulice po razgonu demonstrantov

Veseli pustni torek

Besaga

Ezop je djal: vsak svojo besago imamo na rami. Spred vkladamo ptuje grehe, zad pa svoje.

Zamoric

Nekdo kupi zamorca, meni, da po nevarnosti prejšnjega gospodarja tako črn, ga tedaj doma čedi, kople, vmiiva in ga še tako razdela, de mu zbolji, pa mu černohe ne more vzeti.

Natvora se ne da posiliti!

Zvezdar

Zvezdar je hodil zvečer gledat zvezde. Gre po predmetu, gleda ravno v nebo, kar pade v rupo. Nekdo mem grede, sliši stokat in ječati, perstopi, posluša, kaj je, in reče: Nespametnik! Nebo gledaš, ga prestevaš, pa na vidiš, kaj t' je pred nogami!

Pravica zadeva bahače, ki še tiga ne vejo, kar vsak zna.

Zenon

Zenon pravi jezičnemu mladenču: Vušesa imamo dvojja, vusta samo ene, za to, de več poslušamo, manj pa govorimo.

Jezičen brivec

Jezičen brivec ogrina kralju Arhelaju pert in ga praša: Kral! kako te obriem? Arhelaj mu presnet odgovor da rekoč: Molčelj!

Razmesarjene zale obličja

Cezar popade z bojam Pompeja poleg mesta Farzala. Zagleda med sovražniki veliko zalih mladeničev ošabnih svoje berhote: torej zapove svojim vojakom sulic in pšice ne v živote, ampak v lica namerjati. Mladenči se boje lepe lica zbrzogotiniti, pokažejo hrbet in zbežajo.

Rublene Sabinčice

Rimci sozdajajo mesto, pa so samci, nima jo žen. Romul kral tedaj oznani po vsih sedmih mestih, de hoče morskemu bogu Hippiu (konjarju) na čast praznik obhajati, skušnje v ježi napraviti in velike stave premagavcem v dobičik dati, ples in raj napraviti. Iz bližnjih mest vse prve na praznik, možki, ženske, deklce. Romul pa vika: svojim rimcam, može in žene per mru pustiti, deklce pa rubiti, de se oženjo.

Apine plesavke

Pravio, neki kral v Egiptu je apine plesati učil; ti mergolinci so kmalu znali, so v škarlatnih sukninah seme nalici rajali; vse jih rado gleda; kar nekdo muhast orehov iz varžeta med nje verže. Apine vidit orehe, pozabit ples, za njimi skočit, se zanje pulit, šeme zadegat, suknice razcunjat.

Burkač in apina

Per gostju pridejo burkači gostem smeh delat in svoje burke vganjat. Anaharz in

Skite je bil zraven per jedi, pa se ni ne ganil, ne nasmejati. Pernesejo afino, se ji smeja na ves glas rekoč: ta je sama na sebi smešna, človek pa li po sili z dolgim trudam.

Ena nova reč

Ena nova reč se je unidan v krajnski deželi najdela. To je en slonov zob ali slonova kost. Ceteri dan tiga mesca je šel Miha Dragar ali Burja ob Savi; in je iz Berčovga na unim kraji Save v Dolški fari, zagleda eno belo reč v savskem prodi, jo vzame ven, nese en kos fajmoštru v S. Jakob pokazat, eno polovico pa sebi ohrani. Gospod fajmošter Modest šraj pošlejo to reč v Lublano zastopnim možem pokazat inu prašat, kaj bi to bilo. Ti spoznajo, de je prava resnična slonova kost, katera je bila nekida od Save podsuta. Kraj je bil ogledan inu se je znašlo, de stoji ravno konec Grabove ali Martina Snoj nive nad cirkurjvo S. Križa na Berčovem v eni melini, ker Sava novič dere, nive podkopuje inu štir sežene pod starim nekidanom od Save nanesenim prodam. Sledni kosce je po pedi dol inu zdaj sta oba v Lublani za spomin inu učnost v naturškim naberašči hranena. Ta reč je nova za Kraince, per nas še ni bila nobena slonova kost najdena.

Gospodinske opravila

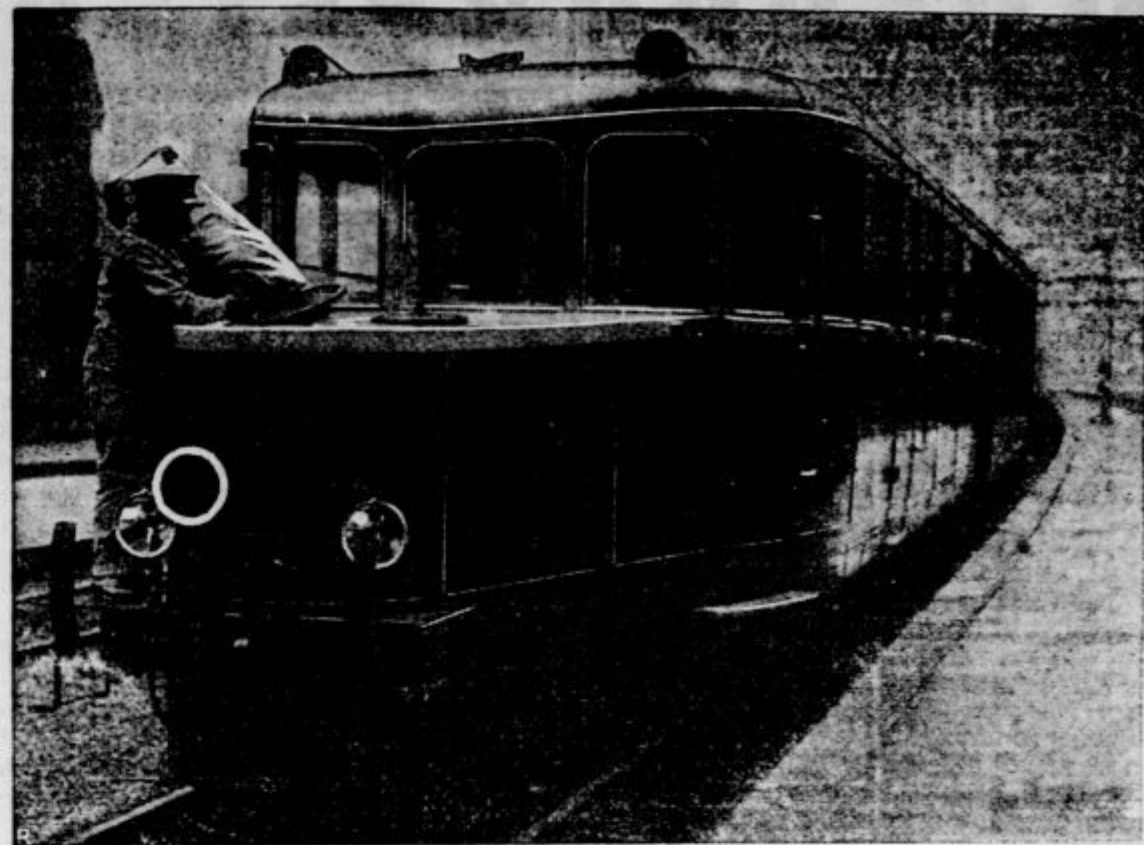
Gospodina ima narpopred znati dobro kuhati; dobro dišeče jedi narediti; ne premalo; ne preveč; ne zapravljivo; ne dan na dan enake jedila. More tedaj imeti mnoge sorte sadja, sočivo, meszino, per-

se vlačiti z njega. Basdevant pravi, da bi se s pobiranjem posebne pristojbine za uporabljanje te poti prav gotovo povrnil stroški za njeno zgraditev. Toda njegov načrt bo šel po vsej priliki prav tako v arhiv, kakor se bolj prosluli načrt, po katerem naj bi za novo pariško razstavo zgradili 200 ali vsaj 700 m visok babilonski stolp.

Eno najbolj čudnih gledaliških turnej je opravila gotovo skupina 14 igralcev moskovskega Novega gledališča, ki se je pravkar vrnila iz Arktide domov. Ta skupina ima za seboj celo vrsto uprizoritev v polarnih ribiških vaseh, na ledolomilcih in v znanstvenih postajah, s katerimi so Rusi večno arktično ledovje naravnost posejeli. Uspehi so bili ogromni.

Ni pa bilo prvih, da so se odigravale gledališke predstave sredi ledenih poljan visokega severa. Pionir arktičnega gleda-

Železniški pogon z ogljem

To vozilo, ki ga preizkušujejo tukaj med Chartresom in Parizom, ima motor, ki razvija 210 k. s. Posebnost te naprave je kurjava s sladkim ogljem

O ti začarano drevo!

Krut doživljaj moškega v izvotljenem deblu

William Bowkett iz Overtena v bližini angleškega mesta Saula je doživel te dni grd dogodek. Splezal je bil na neko drevo, da bi odrezal nekoliko vej, pri tem mu je spodrsnilo in je padel v notranjost votlega debla. Deblo je bilo še tako trdno, da si na noben način ni mogel pomagati ven, tem bolj ker ni mogel gibati rok. Klical je na vso moč, da bi ga rešili iz tega položaja, toda nihče ga ni slišal. Zvečerilo se je, nastala je noč, noč je prešla, nastal je dan, toda pomoči ni bilo od nikoder. Bowkett je postal lačen in žejen, udje so mu v tesni ječi otrpili, toda še drugo noč je moral prebiti v njej.

Tretji dan zgodaj so prišli v bližino drevesa neki otroci. Z umirajočim glasom jim je jetnik zaklical: »V drevesu sem in ne

morem ven!« Otroci, ki so mislili, da se je tu uresničila pravljica o govorečih drevesih, so se prestrašili in zbežali, toda doživljaj so sporočili ljudem. Sprva jim ni nihče verjel. Menili so, da so otroci glas kakšne sove imeli za človeški glas, toda na zadnje je stopilo le nekoliko močs njimi, da bi pogledali, kaj je z začaranim drevesom. Prišli so še baš o pravem času, da so popolnoma izčrpanemu Bowkettu še rešili življenje. Treba je pa bilo velikega napora, da so ga potegnili iz drevesne dupline. Obлека se mu je pri tem vsa raztrgala, šele čez nekoliko dni si je Bowkett opomogel, a na drevesa bržkone ne bo plezal več. Malo pa mu je to le vsč, da ga otroci še vedno smatrajo za — začaranega princa.

Gledališka revija v Arktidi

Raziskovalec v vlogi Kolombine

Eno najbolj čudnih gledaliških turnej je opravila gotovo skupina 14 igralcev moskovskega Novega gledališča, ki se je pravkar vrnila iz Arktide domov. Ta skupina ima za seboj celo vrsto uprizoritev v polarnih ribiških vaseh, na ledolomilcih in v znanstvenih postajah, s katerimi so Rusi večno arktično ledovje naravnost posejeli. Uspehi so bili ogromni.

Ni pa bilo prvih, da so se odigravale gledališke predstave sredi ledenih poljan visokega severa. Pionir arktičnega gleda-

SMEJ SE, BAJAZZO!

Abruška

Maskiran ropar je stopil iz temnega grmovja na plan in nameril nabito pištolo iz časa Rinalda Rinaldinija na samotnega popotnika.

»Denar ali življenje!« je zahteval. Samotni popotnik je pogledal kvšku, se bridko nasmešnil in rekel: »Denarja nimam. A življenje? Prijatelj, če bi vi poznali mojo ženo — k

Holandska

Sodnik je premeril obtoženca s strogim pogledom od temena do nog.

»V noči od nedelje na ponedeljek, je dejal, ste obstrelili tri policijske stražnike in jih tako zdelali, da ležijo zdaj v bolnici. Kako je prišlo do tega?«

Obtoženec je pobesil glavo in tiho odvrnil:

»Gospod sodnik, imel sem slab trenutek...«

Škotska

»Koliko sem vredna?« je vprašala mala Eddie svojo mater.

Mati je zasijala od veselja.

»Cel milijon, dragi otrok!«

Odgovor je bil poceni, zavest, da je za takšno ceno dobila tako draga otroka. Jo je mater navdala z največjim zadovoljstvom. Mala Eddie je trenutke pomislila.

»Veš kaj, je rekla potem, daj mi hipoteko petih centov po štiri odstotke na štiri letno odpoved. Rada bi si kupila kos čokolade!«

Angleška

Neki ne popolnoma trezen možkar se je ustavil na ulici in vprašal policaja:

»Ali ste videli malega psička?«

»Nisem, je odvrnil policist.

»Kako dolgo ste že pri policiji?«

»Dvanajst let.«

Vpraševalec je zazehal: — Dvanajst let ste v policijski službi in vsak dan stojite na cesti — pa še niste videli malega psička?«

VSAM DAN ENA

»Striček, kaj pa se to pravi: videti dvojno?«

»Ali vidiš tam tista dva klobuka? Če vidiš namesto dveh klobukov, se to pravi, da si dvojno!«

